

หอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรีโคมคำ

เป็นสถานที่จัดแสดงผลงานการเก็บรวบรวมวัตถุโบราณของหลวงพ่อบุญธรรมวิมลโมลี ซึ่งหลวงพ่อบุญธรรมได้พบซากปรักหักพังและประติมากรรมในยุคหินทรายของเมืองพะเยา อันเป็นที่มาทำให้หลวงพ่อบุญธรรมได้เริ่มเก็บรักษาสมบัติของชาติเหล่านี้ไว้ ณ วัดศรีโคมคำ จนย้ายมาเป็นเจ้าอาวาสวัดศรีโคมคำ ในปีพ.ศ. 2512 จึงย้ายโบราณวัตถุทั้งหมดมาเก็บรักษาต่อ ณ วัดแห่งนี้ปี พ.ศ.2532 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมวัดศรีโคมคำ ทรงนำนักเรียนนายร้อย จปร. มาศึกษาวัตถุโบราณที่หลวงพ่อบุญธรรมได้รวบรวมไว้ ทรงมีพระราชดำริที่จะให้สร้างพิพิธภัณฑ์ขึ้น เพื่อเป็นการรักษาคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมและเก็บรักษาโบราณวัตถุให้เรียบร้อย ใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษา และก่อให้เกิดความภาคภูมิใจของประชาชนในท้องถิ่น จึงทรงมีพระราชกระแสให้จัดหาทุนเพื่อก่อตั้งพิพิธภัณฑ์เมืองพะเยา โดยในขั้นต้นทรงมีพระราชดำริให้ทอดผ้าป่าเพื่อหาทุนทรัพย์ สำหรับดำเนินการก่อสร้างและทรงรับเป็นองค์ประธานทอดผ้าป่าเพื่อหาทุนก่อตั้งพิพิธภัณฑ์เมืองพะเยา การจัดแสดงในหอวัฒนธรรม เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และชีวประวัติบุคคล แบ่งการจัดแสดงออกเป็น

ด้านนอก ปลูกพันธุ์ไม้พื้นเมืองและไม้หายาก เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจของผู้ที่เข้ามาชมและมาพักผ่อนทั่วไปภายในอาคาร แบ่งการจัดแสดงเป็น 13 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 กว๊านพะเยา จัดแสดงประวัติของกว๊านพะเยาในอดีต รวมถึงวิถีชีวิตการประมงในเมืองพะเยา จุดเด่นของห้องนี้ คือ เป็นห้องที่โล่งสามารถมองเห็นทิวทัศน์ของกว๊านพะเยาได้อย่างชัดเจน ยังมีการจำลองโครงกระดูกมนุษย์อายุราว 800 กว่าปี ซึ่งขุดค้นพบเมื่อปี พ.ศ.2547 ณ เมืองโบราณเวียงลอ

ส่วนที่ 2 ลานศิลาจารึก จุดเด่นของห้องนี้ คือ หลวงพ่อบุญธรรมเคยเก็บรักษาพระพุทธรูปหินทรายขนาดใหญ่ในสมัยพุทธศตวรรษที่ 20-21 ถือได้ว่าเป็นพระพุทธรูปหินทรายที่มีพุทธลักษณะสวยงามที่สุด ตามแบบศิลปะหินทรายสกุลช่างพะเยาในยุคต้นที่ได้รับอิทธิพลจากทางสุโขทัย นอกจากนี้ยังมีหลักศิลาจารึก ส่วนใหญ่เป็นหินทรายอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 20-22

ส่วนที่ 3 พะเยาก่อนประวัติศาสตร์ จัดแสดงวัตถุโบราณในยุคหินของคนในพื้นที่จังหวัด ห้องจัดแสดงมีการใช้อิฐและกระเบื้องดินเผาตกแต่งพื้นและผนังเป็นการจำลองบรรยากาศคล้ายเมืองในยุคโบราณ

ส่วนที่ 4 พะเยายุคต้น เน้นการเผยแพร่ประวัติพะเยาในแคว้นล้านนา จัดแสดงพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ศิลปะล้านนา สกุลช่างพะเยา เป็นต้น

ส่วนที่ 5 พะเยายุครุ่งเรือง เป็นห้องจัดแสดงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่งดงามที่สุดในบรรดาห้องทั้งหมดของหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เนื่องจากมีการจัดแสดงศิลปะและวัตถุโบราณในยุครุ่งเรืองของเมืองพะเยา ห้องนี้เรียกอีกชื่อหนึ่งว่าห้องพระ

ส่วนที่ 6 เครื่องปั้นดินเผา ที่ขุดค้นพบเป็นจำนวนมากในจังหวัดพะเยา อาทิ จาน ชาม ถ้วย หรือไห ที่ถูกค้นพบมากที่สุดหนึ่งในจำนวนนั้นคือ “ไหบุรณคตะ” ชาวบ้านใช้บูชาหน้าพระ ถือเป็นไหที่สวยงามที่สุดในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ฯ

ส่วนที่ 7 พะเยายุคหลัง จัดแสดงเรื่องราวและวัตถุโบราณของพะเยาหลังถูกพม่ายึดครองและผนวกเข้ากับอาณาจักรล้านนา

ส่วนที่ 8 กบฏเงี้ยว จัดแสดงเรื่องราวเงี้ยวบุกปล้นเมืองพะเยาเมื่อปี พ.ศ.2445

ส่วนที่ 9 ประวัติพระเจ้าตนหลวง จัดแสดงภาพเก่า ฝีมือการวาดโดย จ.ชั้นระกิจ บิดาของ สล่าแดง ซึ่งเป็นภาพเล่าเรื่องราวพระพุทธเจ้ากับพญานาคในกว๊านพะเยา และการก่อสร้างพระเจ้าตนหลวง พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่เคารพศรัทธาของชาวพะเยาและชาวล้านนา

ส่วนที่ 10-11 วิถีและภูมิปัญญาพะเยากับความหวัง จัดแสดงเรื่องราวของบุคคลสำคัญของเมืองพะเยาและจัดแสดงนิทรรศการหมุนเวียนเกี่ยวกับเมืองพะเยา

ส่วนที่ 12 คนกับช้าง จัดแสดงเรื่องราวของช้างในด้านต่างๆ ในล้านนา วิถีชีวิตของช้าง ความเชื่อ คติทางพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังมีของแปลกอายุไม่ต่ำกว่า 3,000 ปี อาทิ ซากฟอสซิล ช้าง 4 งา อายุราว 15 ล้านปี ซากฟอสซิลปู 2 ตัวที่กอดกันตาย

ส่วนที่ 13 คลังวัตถุโบราณ ห้องเก็บวัตถุโบราณที่ยังไม่ได้จัดเป็นหมวดหมู่ และประดิษฐาน “หลวงพ่อพระเจ้าองค์ดำ” พระพุทธรูปเนื้อสัมฤทธิ์แก่ทองคำ

วัตถุจัดแสดงที่มีความสำคัญ / สิ่งที่น่าสนใจ

1. ฉัตรทองคำ 5 ชั้น (หนัก 7 บาท 1 สลึง) ซึ่งมีผู้มีจิตศรัทธานำขึ้นทูลถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อคราวเสด็จเปิดหอวัฒนธรรมนิทัศน์ฯ เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2539 เพื่อจัดแสดงในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ฯ สืบไป เป็นฉัตรที่ได้จากวัดร้าง มีลวดลายวิจิตรงดงามยิ่งนัก

2. เศียรพระพุทธรูปหินทรายขนาดใหญ่ ที่มีพุทธลักษณะสวยงามที่สุด เป็นศิลปะหินทรายสกุลช่างพะเยายุคต้น ที่ได้รับอิทธิพลจากทางสุโขทัย อยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 20-21 มีพุทธลักษณะออกไปทางพระพุทธรูปของสุโขทัยหมวดใหญ่ คือ พระพักตร์รูปไข่ค่อนข้างยาวรี การทำพระขนงเป็นแผ่นโค้งอย่างมาก แต่พระโอษฐ์เริ่มปรากฏลักษณะที่เป็นพื้นเมืองของช่างพะเยา

บริหารจัดการ

วัดและชุมชน

ที่อยู่และเบอร์ติดต่อ

หอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรีโคมคำ ตำบลเวียง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

Telephone : 0-5441-0058

Fax : 0-5441-0059

วันและเวลาทำการ

ทุกวัน เวลา 08.30 – 16.30 น.

ค่าเข้าชม

ผู้ใหญ่	20 บาท
เด็ก/พระ/เณร	10 บาท
ชาวต่างชาติ	40 บาท

การเดินทาง

1. รถยนต์ส่วนตัว

- เส้นทางที่ 1 ใช้ทางหลวงหมายเลข 32 (สายเอเชีย) ผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา-อ่างทอง-สิงห์บุรี-นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-ลำปาง เข้าสู่ตัวเมืองพะเยา ระยะทาง 969 กิโลเมตร

- เส้นทางที่ 2 ใช้ทางหลวงหมายเลข 32 (สายเอเชีย) ผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา-อ่างทอง-สิงห์บุรี-นครสวรรค์-พิษณุโลก-แพร่ ผ่านอำเภองาว เข้าสู่ตัวเมืองพะเยา ระยะทาง 782 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 9 ชั่วโมง

2. รถโดยสารประจำทาง

- เส้นทางกรุงเทพฯ-พะเยา ทั้งรถโดยสารปรับอากาศและรถธรรมดาออกจากสถานีขนส่งสายเหนือ ถนนกำแพงเพชร 2 ทุกวัน

แหล่งที่มาข้อมูลและรูปภาพ : www.museumthailand.com